

Erhvervssygdomsudvalgets medlemmer og stedfortrædere

Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø
Tlf. 39 17 77 00
Fax 39 17 77 11
ask@ask.dk
www.ask.dk
cvr.nr. 16-80-99-34

Notat om den særlige indsats på plejeområdet 2009-2010

1. Baggrund

Rengørings- og plejearbejde blev udpeget som et særligt fokusområde i forbindelse med arbejdsskadereformen i 2003. Det fremgik af bemærkningerne til lovforslaget, at Erhvervssygdomsudvalget skulle indlede med at se på sygdomme i bevægeapparatet inden for flere områder, hvoraf plejeområdet og rengøringsområdet skulle undersøges i løbet af det første år.

Efter drøftelser i Erhvervssygdomsudvalget blev der foretaget en gennemgang af rengøringsager, afgjort efter den nye fortegnelse, som viste en anerkendelsesprocent på kun 1,7. På denne baggrund blev det besluttet, at Arbejdsskadestyrelsen skulle iværksætte en særlig indsats på rengøringsområdet.

På dette område blev herefter udtaget et antal sager med henblik på en særlig oplysningsindsats i form af særlige spørgeskemaer og særlige arbejdsmedicinske speciallægeerklæringer. Et mindre antal sager blev drøftet i Erhvervssygdomsudvalget. Samlet er anerkendelsesprocenten for sager, omfattet af den særlige indsats, steget til 7.

Det blev desuden besluttet, at en tilsvarende indsats skulle iværksættes på plejeområdet. Formålet har været at afdække, om der er belastninger i forbindelse med arbejde i plejesektoren, som kan føre til anerkendelse af sygdomme i bevægeapparatet efter den nye fortegnelse.

Som det er tilfældet på rengøringsområdet findes der heller ikke på plejeområdet større epidemiologiske undersøgelser, der sandsynliggør en klar sammenhæng mellem almindeligt plejearbejde og sygdomme i det øvre bevægeapparat.

En gennemgang af plejesager, afgjort efter den nye fortegnelse, har vist, at anerkendelsesprocenten for disse sager ligger langt under 1.

2. Proces/metode

I efteråret 2009 og foråret 2010 har Arbejdsskadestyrelsen gennemført en undersøgelse af 120 plejesager, med henblik på en nærmere beskrivelse af belastningerne af det øvre bevægeapparat indenfor dette erhverv.

Sag nr. 2009-0007852
13. oktober 2010
LBP
Fagligt Center

På baggrund af Erhvervssygdomsudvalgets ønske har Arbejdsskadestyrelsen afsøgt mulighederne for at anerkende sygdomme blandt ansatte, der har udført plejearbejde, ud fra så detaljerede belastningsbeskrivelser som muligt og med udgangspunkt i den nuværende fortegnelse over erhvervssygdomme og den tilhørende vejlednings nærmere rammer.

Projektet gennemføres for at afdække, om de arbejdsfunktioner, der udføres i forbindelse med plejearbejde, opfylder de gældende betingelser i erhvervssygdomsfortegnelsen. Der er altså ikke tale om, at projektet skal afdække ny epidemiologisk viden, bidrage til nye fortolkninger af eksisterende viden eller etablere ny viden om sammenhængen mellem sygdomme i det øvre bevægeapparat og plejearbejde.

Der blev i forbindelse med projektet udarbejdet en skabelon til den arbejdsmedicinske undersøgelse for kortlægning af sygdomme i det øvre bevægeapparat og belastningerne indenfor plejesektoren.

Der var tale om følgende sygdomme:

1. Sygdomme i hånd/underarm
2. Albuesygdom (tennis- og golfalbue)
3. Sygdom i skulder/overarm (tendinit og rotatorcuff syndrom)

For sager, hvor der både har været belastninger i form af plejearbejde og rengøringsarbejde drejer det sig desuden om

4. Karpaltunnelsyndrom
5. Kroniske nakke-skuldsmærter

1. fase af indsatsen:

Sagerne blev i første omgang oplyst med et særligt spørgeskema til tilskadekomne, hvor der blev spurgt mere ind til sygdommen og til det beskrevne plejearbejde, herunder om varigheden, de forskellige funktioner og den tidsmæssige fordeling af disse. Der blev ligeledes hentet journaloplysninger fra egen læge i de fleste sager. Nogle sager blev derefter frasorteret med henblik på afvisning på det foreliggende grundlag, for eksempel fordi der var tale om en diagnose, der ikke var omfattet af fortegnelsen.

2. fase af indsatsen:

Arbejdsskadestyrelsen udarbejdede dernæst – i samarbejde med overlæge Ann Kryger og afdelingslæge Ole Lyngenbo, Arbejdsmedicinsk Klinik, Bispebjerg Hospital og afdelingslæge Lone Donbæk Jensen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetssygehus - en særlig anmodning om speciallægeerklæringer vedrørende plejearbejde til de arbejdsmedicinske klinikker, hvor der blev spurgt udførligt ind til såvel sygdom som belastninger. Anmodningen om erklæringer blev sendt ud til de arbejdsmedicinske klinikker i stort set alle de resterende sager.

3. fase af indsatsen:

Arbejdsskadestyrelsen har samlet modtaget særlige speciallægeerklæringer om plejearbejde i cirka 100 sager, hvoraf enkelte er frasorteret med henblik på afvisning uden yderligere oplysninger, for eksempel fordi diagnosen ikke var omfattet af fortegnelsen, eller fordi der var konkurrerende årsager til sygdommen i form af forudbestående traumer eller degenerative forandringer. Der er endelig frasorteret enkelte sager, fordi den erhvervsmæssige belastning ikke kunne bekræftes af arbejdsgiver og/ eller af vidner.

Herefter er 44 sager blevet drøftet indgående.

Af de 44 sager er udvalgt et repræsentativt udsnit på i alt 15 sager til Erhvervssygdomsudvalgets møde den 9. november 2010. Denne udvælgelse er sket i et tæt samarbejde med en arbejdsmedicinsk og en ortopædkirurgisk lægekonsulent.

Af de 15 sager vedlægges til **udvalgets orientering** 6 sager, der er vurderet til afvisning efter fortegnelsen.

Desuden vedlægges indstilling i 9 sager med henblik på afgørelse uden for fortegnelsen. 7 sager indstilles til afvisning og 2 sager indstilles til anerkendelse.

3. Konklusioner

Det er Arbejdsskadestyrelsens vurdering, at indsatsen og ikke mindst de særlige arbejdsmedicinske erklæringer om plejearbejdet i et vist omfang har bidraget til nye oplysninger om de mere konkrete belastninger ved plejearbejde i de sager, der har været omfattet af indsatsen.

Indsatsen har vist, at belastningerne på plejeområdet kun i meget begrænset omfang opfylder betingelserne i fortegnelsen over erhvervssygdomme. Indsatsen har således ikke givet erfaringer, som generelt kan føre til flere anerkendelser.

Indtil videre er der ingen sager, der opfylder betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsen. 2 sager er vurderet til anerkendelse uden for fortegnelsen. Der er tale om en tennisalbue samt en skuldersygdom.

I forbindelse med indsatsen har der været fokus på både rene plejesager og sager med kombineret pleje og rengøringsarbejde.

I sagerne om kombineret pleje og rengøring har der været tale om rengøring i borgerens eget hjem, med aftørring af overflader, støvsugning samt lettere gulvvask med brug af gulvklude og skrubbe. Det vil sige lettere rengøringsarbejde, som ikke opfylder kravene til anerkendelse jf. rengøringsprojektet.

Indsatsen har vist, at plejopgaver ikke generelt indebærer repetitivt arbejde. Dette betyder, at betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsens punkt C.1, C.2.b, C.4.1.a, C.4.2.a, C.5.1.a og C.5.2.a aldrig vil kunne opfyldes.

Indsatsen har dog også vist, at der er nogle specifikke påvirkninger i forhold til sygdomme i håndled og albue, som kan indeholde akavethed og kraftfulde elementer. For eksempel kan påsætning af støttestrømper indebære en vis anvendelse af kraft samt enkelte akavede bevægelser. Men dette arbejde udføres normalt i kortere perioder og vil derfor ikke kunne føre til anerkendelse.

Indsatsen har desuden vist, at der i forbindelse med personhåndteringer/personforflytninger kan være tale om kraftfulde elementer i forbindelse med en vis akavethed, som kan føre til en mulig anerkendelse af sygdomme i albue samt håndled. Omfanget af personløft vil – sammen med andre faktorer som for eksempel akavethed og tidsmæssig udstrækning – indgå i den samlede vurdering af den enkelte sag.

4. Fremtiden

Inden for rammerne af projektet er 2 sager vurderet til anerkendelse udenfor fortegnelsen.

Den udbyggede skabelon til anmodning om arbejdsmedicinske speciallægeerklæringer har således ikke haft nogen væsentlig virkning på anerkendelsesprocenten. Den nye skabelon vil derfor ikke i fremtiden blive anvendt i den nuværende form.

I stedet vil såvel spørgeskemaet til tilskadekomne som anmodningen om arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring blive tilpasset, således at visse af de elementer, der er indgået i den særlige oplysningsindsats – for eksempel antallet af personløft og –håndteringer - også vil indgå i det fremtidige oplysningsarbejde. Hermed sikres det, at de få plejesager, der indeholder belastninger, der er tilstrækkelige til anerkendelse, også bliver anerkendt enten efter fortegnelsen eller efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Desuden vil enkelte sager, der er afvist efter fortegnelsen, og de sager der er anerkendt uden for fortegnelsen, blive medtaget i vejledningen om erhvervs sygdomme som eksempler.

Endelig vil der fortsat være fokus på plejearbejde og forskningen på området følges nøje.